

Malin Lindquist

**Tre vikingatida gravfält på Gotland
Mölner — Tjängdarve — Uppgårde**

Del I: Text

RAGU

**Riksantikvarieämbetets Gotlandsundersökningar
Arkeologiska skrifter Nr 1982:3**

Bleck (5), brons, litet med 2 st träfragment, med en liten bronsnit. L. 1.5 cm, br. 1.1 cm, tj. 0.05 cm. Träfragmentens L. 1.9 resp. 1.8 cm. Bronsnitens L. 0.6 cm.

Järnfragment (3), eldstål? starkt förrostat och spjälkat, omgivet av trä, samt i ena änden en liten bronsring. På ett av de små järnfragmenten ett 30-tal avtryck av textil. L. 4.3 cm. Ringens diam. 1.7 cm, tj. 0.3 cm. Järnfragment med textilavtryck, L. 1 cm, br. 0.7 cm, tj. 0.15 cm.

Pärlla (2a), vit rund kalksten?, skadad. Diam. 1 cm, tj. 0.4 cm.

Pärlla (2b), glasfluss, rund, röd. Diam. 0.6 cm, tj. 0.5 cm.

Keramik, 1 oornerad skärva.

Knacksten, diam. ca 8.5 cm.

Skelettdelar, kranium, ben och delar av arm.

Skelettdelar, av människa, tämligen dåligt bevarade. (Fig. 93).

Anläggning 136/67

Läge: Ruta H8.

Skelettgrav. Orientering VNV-ÖSÖ. L. 3.10 m, br. 1.90 m.

Anläggningen framkom vid sällning av ruta G8, och bestod av en stenpackning av 0.1-0.4 m stora stenar huvudsakligen kalkstensflis. Stenpackningen täcktes av en bildsten L. 2.20 m, br. 1.60 m, vilken låg med roten i VNV och bildsidan nedåt. AV bildframställningen var enbart ett segel fullt synligt. Under bildstenen var ett ca 0.15 m stort tomrum, vilket torde uppstått då en tråkista förmulnat. Under stenpackningen framkom ett tämligen väl bevarat skelett. Den döde hade lagts på rygg med huvudet i VNV. Strax under käkpartiet låg 2 st pärlor (3, 4). På var sida något lägre än axelhöjd samt mitt på bröstet låg tre djurhuvudformade spännen (5, 6, 7) av vilka två (6, 7) var delvis omvälvda av textilfragment. Om höger arm en armring (8) av brons och strax under det vänstra djurhuvudformade spännet låg en kniv (10) med bevarat skaft och slida. Nere vid

fötterna framkom en del järnfragment med trä samt en starkt förrostad järnhank (9). Strax intill kraniet låg på något högre nivå två små träfragment (1, 2), det ena med en liten bronsnit. Vid huvudändan stod en ca 0.75 m hög och 0.5 m bred kantställd kalksten, och vid fotändan stod en ca 0.5 m hög sten. Vid sällningen framkom några flintavslag, samt några krukskärvor. (Fig. 94-96 och 123).

Fyndförteckning:

Spänne (5), brons, djurhuvudformat. Översidan delad genom en ås i två med flätmönsterornerat fält. Bottenplattan fasthållen med fyra nitar. Nål och nålhållare välbevarade. Inuti spännet ett löv, samt organiskt material (textil?) samt några små gula stenar. L. 5.5 cm, största bredd 3.9 cm.

Spänne (6), brons, djurhuvudformat. Översidan delad genom en ås i två fält ornerade med förvanskad gripdjursornamentik. Sidofälten, begränsade av åsar, har samma ornamentik. Nackfältet ornerat med två mot varandra ställda djur samt i mitten en rombisk upphöjning. Bottenplattan fasthållen med 4 nitar. Nål och nålhållaren, som är profilerad, är välbevarade. L. 6 cm, största br. 4.5 cm.

Textilfragment, 1 st.

Spänne (7), brons, djurhuvudformat. Översidan delad i två fält genom ett mittlås, vilket fortsätter ned över nackfältet. Sidofälten ornerade med förvanskad djurornamentik, och på ena sidan en millimeterstor inpunsad cirkel. Ytan starkt anfräkt. Bottenplattan är fastsatt med 4 nitar. Nål och nålhållare väl bevarade. Inuti spännet låg ett löv. L. 5.6 cm, största br. 4 cm.

Textilfragment, 4 st.

Armring (8), brons, något oval form av trind ten, något avsmalnande mot ändarna, vilka går omlott. Diam. 7.3 cm, br. 0.5 cm, tjocklek 0.7 cm.

Nit (2), brons, med vidhängande träfragment. L. 1.5 cm, tjl. 0.3 cm.

Kniv (10), troligen av vanlig typ med tånge och bevarat träskåft. På tångens spets en knopp. Knivbladet är delvis dolt av slidan, även denna av trä. Längst ner på slidan avtryck av textil. L. 21 cm, br. 2.3 cm.

Järnfragment (9), starkt förrostade, dels en hank, svagt böjd, med trärester i ena änden, samt 3 järnfragment, starkt förrostade, 1 fragment med avtryck av textil, 7 mindre träfragment samt 2 större med vidhängande spikar. Hankens beräknade L. ca 23 cm, br. 0.7 cm, tjl. 0.6 cm.

Pärsla (3), glasfluss, 7-kantig, brun, med blågrå och grå "fläckar". Diam. 1 cm, tj. 0.7 cm.

Pärsla, kalksten? Ursprungligen rund, vit. Skadad. Diam. 1.2 cm, tj. 0.75 cm.

Träfragment (1), med hål efter bronsnit. L. 1.5 cm, br. 1 cm, tj. 0.5 cm.

Keramik, 2 snörörnerade skärvor (1 mynningsbit). 1 mynningsbit med stämpeltryck och streck på kanten.

Flinta, 3 avslag från slipad flintyxa.

Skelettdelar, av människa, tämligen väl bevarade. (Fig. 97).

Ruta H10

1967 års grävning.

Vid sällning av rutans SV del framkom några järnfragment.

Fyndförteckning:

Järnfragment, 4 st, förrostade. Största L. 3.3 cm, br. 1.9 cm.

Anläggning 85/62

Läge: Ruta H10.

Schaktgrav. Orientering ONO-VSV. L. 3.5 m, br. 1-1.1 m, dj. 0.75 m.

Graven markerades otydligt av en ganska oregelbundet rektangulär ljusare färgning mot omgivande steril gulbrun sandyta.

Ca 0.35 m djupare ned minskade schaktet väsentligt och övergick i det egentliga kistschaktet, L. ca 2.2 m, br. ca 0.6 m, dj. 0.35-0.40 m. Dess ytterkonturer markerades av en intill 5 cm bred mörk rand. Väggarna var närmast lodräta och botten i huvudsak plan, men sluttade något åt fotändan. I NO delen av det egentliga kistschaktet låg enstaka 0.15-0.30 m stora stenar, som delvis täckte resterna av ett dåligt bevarat skelett, vilket till stor del blott avtecknade sig som en mörkfärgning. Den döde hade tydligen lagts i utsträckt ryggläge med huvudet i VSV.